

Nacionāla mēroga papildu pasākumi virszemes ūdeņiem Gaujas upju baseinu apgabalā

Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Pasākuma izpildes rezultāts	Finansējums	
				Līdz 2027. g. paredzētais, avoti	Papildus nepieciešamais, avoti
Plānā noteiktais mērķis:	A: Sasniegt labu ūdeņu stāvokli visos virszemes ūdensobjektos un nodrošināt esošā stāvokļa nepasliktināšanos riska ūdensobjektos				
Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A1: Aktīvi informēt sabiedrību un interešu grupas par upju baseinu apsaimniekošanu, iesaistīt tos ūdeņu apsaimniekošanas un aizsardzības pasākumos				
A1.1. Organizēt izglītojošus pasākumus lauksaimniekiem, mežsaimniekiem, zivsaimniekiem un notekūdeņu apsaimniekotājiem	2027. g., ik gadu	ZM, VARAM, BIOR, LŪKA, LLU, LLKC, LVĢMC	Īstenoti izglītojošie semināri, uzlabotas zināšanas par nelabvēlīgās ietekmes uz ūdeņiem mazināšanu	75 000 EUR, LIFE GOODWATER IP projekts	nav zināms, ZM, VARAM
A1.2. Informēt svarīgākās mērķgrupas par UBAP 2022. – 2027. gadam iekļautajiem novērtējumiem, veicamajām rīcībām, sekmējot pasākumu programmas īstenošanu	2027. g., ik gadu	LVĢMC VARAM	Īstenoti 10 komunikācijas pasākumi	2500 EUR, LIFE GOODWATER IP projekts	nav zināms, VARAM LVĢMC
A1.3. Organizēt izglītojošos pasākumus NAI operatoriem 2 reizes gadā, skaidrojot pareizus un efektīvus NAI ekspluatācijas principus, lai samazinātu notekūdeņu nelabvēlīgo ietekmi uz virszemes ūdeņiem	2027. g., ik gadu	VARAM, LŪKA	Īstenoti izglītojošie semināri NAI operatoriem, iegūta izpratne par efektīvu NAI ekspluatēšanu		120 000 EUR, VARAM
Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A2: Samazināt ūdeņu hidroloģisko un morfoloģisko pārveidojumu ietekmi uz ūdeņu stāvokli				
A2.1. Veikt bebru aizsprostu inventarizāciju	2027. g.	VMD, DAP, LVMI "Silava"	Sagatavots bebru aizsprostu novērtējums		500 000 EUR, nav zināms
A2.2. Veikt bebru aizsprostu nojaukšanu	2027. g.	Pašvaldības, NVO, zemju īpašnieki	Nojaukti nozīmīgākie bebru aizsprosti		nav zināms
A2.3. Veikt izpēti par polderu darbības ietekmi uz ūdeņu kvalitāti	2027. g.	ZM, VARAM	Izstrādāti priekšlikumi polderu ietekmes mazināšanai		8 250 EUR, ZM, VARAM
A2.4. Tehnisko vadlīniju izstrāde laterālās nepārtrauktības nodrošināšanai riska ŪO ārpus ĪADT	2027. g.	VARAM	Izstrādātas vadlīnijas pasākumu ieviešanai ūdensobjektos, kuri neatrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās		5 000 EUR, VARAM

Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Pasākuma izpildes rezultāts	Finansējums	
				Līdz 2027. g. paredzētais, avoti	Papildus nepieciešamais, avoti
A2.5. Veikt izpēti ĪADT par tehnisko pasākumu piemērotību un piemērošanu riska ūo hidromorfoloģisko pārveidojumu ietekmes mazināšanai	2027. g.	VARAM	Izstrādāti noteikumi tehnisko pasākumu ieviešanai īpaši aizsargājamās dabas teritorijās		20 000 EUR, VARAM
Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A3: Papildināt normatīvos aktus un plānošanas dokumentus ar nosacījumiem un informāciju par ūdens resursu apsaimniekošanu un aizsardzību				
A3.1. Veikt grozījumus Ministru kabineta noteikumos Nr. 418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem" - iekļaut jaunus riska ūdensobjektus un svītrot tos ūdensobjektus, kuri vairs nav klasificējami kā riska ūdensobjekti	2022. g.	VARAM	Veikti grozījumi MK noteikumu Nr. 418 pielikumos	VARAM, valsts budžets	
A3.2. Veikt grozījumus MK noteikumos Nr. 34 (22.01.2002) "Noteikumi par piesārņojošo vielu emisiju ūdenī", nosakot Piesārņojošās darbības atļauju pārskatīšanu, lai operatori praksē ieviestu sajaukšanās zonu noteikšanu	2022. g.	VARAM	Veikti grozījumi MK noteikumos Nr. 34.	VARAM budžeta ietvaros	
Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A4: Dažādas darbības upju baseinu apsaimniekošanas plānu kvalitātes uzlabošanai				
A4.1. Sadarboties ar Igaunijas iestādēm, kas atbild par upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plānu izstrādi un īstenošanu	2027. g.	VARAM, Igaunijas Vides ministrija LVĢMC, Igaunijas Vides aģentūra	Sagatavots starptautisks Gaujas upju baseinu apsaimniekošanas plāns		400 000 EUR, ES fondi
A4.2. Modelēšanas sistēmas izstrāde un ieviešana	2027. g.	LVĢMC, PAIC	Izstrādāts SWAT+ modelis biogēnu slodzēm Latvijas teritorijā	110 000 EUR, LIFE GOODWATER IP projekts	
A4.3 Turpināt starpvalstu sadarbību par pārrobežu piesārņojuma samazināšanu un ūdens kvalitātes uzlabošanu, kopīgas monitoringa programmas saskaņošanu un kopīgas ekoloģiskās kvalitātes novērtējumu	2027. g.	VARAM LVĢMC	Saskaņota monitoringa programma un ekoloģiskās kvalitātes novērtējums		6000 EUR, Valsts budžets, daļējs LVAF atbalsts

Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Pasākuma izpildes rezultāts	Finansējums	
				Līdz 2027. g. paredzētais, avoti	Papildus nepieciešamais, avoti
Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A5: Samazināt dažādu slodžu radīto ietekmi uz ūdeņu stāvokli				
<p>A5.1. Izvērtēt zivsaimniecības un dīķu saimniecības darbības ietekmi uz virszemes ūdeņu kvalitāti un kvantitāti un sekmēt šīs ietekmes samazināšanu:</p> <p>A5.1.1. Sagatavot priekšlikumus papildu regulējumam zivsaimniecības un dīķu saimniecības objektu ietekmes uz ūdeņu vidi samazināšanai</p> <p>A5.1.2. Īstenot A5.1.1. punktā minētajā pētījumā rekomendētos pasākumus</p>	2027. g.	ZM VARAM, VVD	Noskaidrota zivsaimnieciskās darbības ietekme, izvēlēti un daļēji īstenoti konkrēti pasākumi slodzes mazināšanai.	12 500 EUR, LIFE GOODWATER IP projekts	Finansējuma avoti atkarīgi no pasākuma veida, kas būs zināms pēc izpētes
A5.2. Īstenot notekūdeņu dūņu stratēģijā rekomendētos pasākumus attiecībā uz notekūdeņu dūņu apsaimniekošanu, lai nepasliktinātu / uzlabotu ūdeņu stāvokli	2027. g.	NAI operatori, notekūdeņu dūņu apsaimniekotāji	Samazināta/novērsta notekūdeņu dūņu ietekme uz ūdensobjektu		5 806 512 EUR (notekūdeņu dūņu centra darbības ikgadējās izmaksas t.sk. utilizācija) 18 478 500 EUR (stratēģijas ieviešanā paredzēto darbību izmaksas) Finansējuma avots: sabiedriskā pakalpojumu sniedzēja (SPS) aizņēmums, ES fondi, LVAF līdzekļi, valsts budžets.
A5.3. Veikt prioritāro un bīstamo vielu skrīningu notekūdeņu izplūdēs	2024. g.	NAI operatori, VVD	Precizēta informācija par prioritārajām un bīstamajām vielām		102 500 EUR, operatoru izmaksas vai LVAF līdzekļi
A5.4. Pārskatīt piesārņojošās darbības atļaujas, iekļaujot plašāku prioritāro un bīstamo vielu monitoringu gan notekūdeņu izplūdēs, gan augšpus un lejpus izplūdēm, balstoties uz skrīninga rezultātiem	2026. g.	VVD	Precizēta informācija par prioritārajām un bīstamajām vielām	VVD budžeta ietvaros	

Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Pasākuma izpildes rezultāts	Finansējums	
				Līdz 2027. g. paredzētais, avoti	Papildus nepieciešamais, avoti
A5.5. Veikt sajaukšanās zonu aprēķināšanu	2027. g.	VVD, LVĢMC, NAI operatori	Precizēta informācija par prioritārajām un bīstamajām vielām	VVD budžeta ietvaros	7500 EUR, operatoru izmaksas, LVAF
A5.6. Veikt regulāru (ikgadēju) informācijas apmaiņu ar Valsts Augu aizsardzības dienestu par pesticīdu lietojumu Latvijā, lai iegūtu precīzāku informāciju par izkliedētajām slodzēm, ko rada pesticīdi	2027. g., ik gadu	VAAD LVĢMC VVD LAD VARAM	Uzlabots novērtējums par pesticīdu lietojumu Latvijā		3000 EUR, valsts budžets
A5.7. Paplašināt monitorējamo Augu aizsardzības līdzekļu sarakstu virszemes ūdeņos, lai iegūtu informāciju par citiem Latvijā lietotiem augu aizsardzības līdzekļiem, kas nav iekļauti prioritāro un bīstamo vielu sarakstos, bet var radīt risku ūdens videi	2027. g.	LVĢMC VAAD VVD	Precizēta informācija par piesārņojošajām vielām		50 250 EUR (izpētes monitorings virszemes ūdenī), ES fondi, LVAF līdzekļi
A5.8. Izmantot labākās pieejamās metodes un tehnoloģijas darbību veikšanā ar Augu aizsardzības līdzekļiem lauksaimniecībā un mežsaimniecībā	2027. g.	Zemju īpašnieki / apsaimniekotāji	Samazināts prioritāro un bīstamo vielu piesārņojums ūdeņos		nav zināms
A5.9. Veikt pētījumu alternatīvu risinājumu izmantošanai centralizēto notekūdeņu attīrīšanā (piemēram, mākslīgie virszemes vai pazemes plūsmas mitrāji)	2027. g.	VARAM	Paplašināta informācija par efektīvākajiem alternatīvajiem risinājumiem centralizēto notekūdeņu attīrīšanā		20 000 EUR, Valsts budžets, ES fondi, LVAF
Rīcības virziens mērķa sasniegšanai	A6: Nodrošināt atbilstošu vides izmaksu segšanu				
A6.1. Veikt novērtējumu par barības vielu izskalošanos no augsnes aramzemēs, lai definētu vides izmaksu segšanas līmeni augkopībā	2024. g.	VARAM, ZM	Veikts vides izmaksu novērtējums augkopībai		30 000 EUR, VARAM, ZM
A6.2. Veikt novērtējumu par ūdens ieguves apjoma robežvērtības (10m ³ /dienā) lieluma pietiekamību, lai novērtētu izmaksu segšanas līmeni (siltumnīcu laistīšanai, lauksaimniecības dzīvnieku dzirdīšanai)	2024. g.	VARAM	Veikts vides izmaksu novērtējums ūdens ieguvei		
A6.3. Izstrādāt novērtējumu un mehānismu mežsaimniecības sektora radīto biogēno slodžu vides izmaksu segšanai.	2024. g.	ZM, VARAM	Veikts vides izmaksu novērtējums mežsaimniecībai		

Pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija un iesaistītās institūcijas	Pasākuma izpildes rezultāts	Finansējums	
				Līdz 2027. g. paredzētais, avoti	Papildus nepieciešamais, avoti
A6.4. Veikt analīzi un novērtējumu par vides izmaksu segšanas līmeņa pietiekamību mazo hidroelektrostaciju radītās hidromorfoloģiskās slodzes mazināšanai	2024. g.	VARAM	Veikts vides izmaksu novērtējums mazajām HES hidromorfoloģisko ietekmju segšanai		
A6.5. Veikt vides izmaksu aprēķinu tūrisma un rekreācijas nozares radītajam piesārņojuma riskam	2025. g.	VARAM	Veikts vides izmaksu novērtējums rekreācijas lokāli ietekmētajās teritorijās		
A6.6. Veikt vides izmaksu aprēķinu pretplūdu aizsardzības būvju radītajai hidromorfoloģisko slodžu ietekmei	2024. g.	VARAM	Veikts vides izmaksu novērtējums pretplūdu aizsardzības būvēm hidromorfoloģisko ietekmju segšanai		

Izmantotie saīsinājumi

BIOR – Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts “BIOR”

DAP – Dabas aizsardzības pārvalde

HES – hidroelektrostacija

LAD – Lauku atbalsta dienests

LLKC – Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs

LLU – Latvijas Lauksaimniecības universitāte

LŪKA – Latvijas ūdensapgādes un kanalizācijas uzņēmumu asociācija

LVAF – Latvijas Vides aizsardzības fonds

LVGMC – Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs

LVMI “Silava” – Latvijas Valsts mežzinātnes institūts “Silava”

NAI – notekūdeņu attīrīšanas iekārtas

NVO – Nevalstiska organizācija

PAIC – Procesu analīzes un izpētes centrs

VAAD – Valsts augu aizsardzības dienests

VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VMD – Valsts meža dienests

VVD – Valsts vides dienests

ZM – Zemkopības ministrija